

Standpunt van de ngo's met waarnemersstatus bij de ICBR op het gebied van hoogwater/laagwater/klimaatverandering

**gepresenteerd door Reinhard Vogt, Hochwassernotgemeinschaft Rhein
en Monika Raschke, BUND**

**Rijnministersconferentie
Amsterdam, 13 februari 2020**

Hoogwater

De ngo's die elk eigen, maar tegelijkertijd elkaar overlappende accenten zetten in de laag- en hoogwaterpreventie werken met veel inzet in de ICBR samen aan het gezamenlijke doel om de hoogwatersituatie en de ecologie in het Rijnstroomgebied snel en duurzaam te verbeteren.

Bij de vermindering van de overstromingsrisico's zijn er ongetwijfeld successen geboekt, maar er zijn zeker ook grote tekortkomingen in de uitvoering van waterstandverlagende maatregelen, zoals dijkverleggingen, hoogwaterretentiegebieden en ecologisch herstel van uiterwaarden.

Deze tekortkomingen moeten duidelijker bij naam worden genoemd om de uitvoering van de maatregelen drastisch te versnellen, hetgeen uit alle macht wordt ondersteund door de ngo's!

Deze versnelling is ook absoluut noodzakelijk, want we mogen niet vergeten dat een overstroming zoals de Elbe en de Donau in 2013 hebben meegemaakt (met deels herhalingstijden van 300 en 500 jaar) aan de Rijn rampzalige gevolgen zou hebben vanwege de ontoereikende overstromingspreventie!

Gelet hierop en rekening houdend met de angstaanjagende klimaatveranderingsscenario's moeten er niet alleen meer gebieden voor waterstandverlagende maatregelen worden geactiveerd aan de Rijn, zonder regionale en nationale taboes, maar in het gehele stroomgebied moeten de land- en bosbouw de waterhuishouding van het landschap versterken door het vermogen om water op te nemen te verbeteren (sponswerking!), door rivieren en hun uiterwaarden en waterrijke gebieden te renatureren, door infiltratie te bevorderen, enz.!

Aangezien de beschikbare ruimte steeds schaarser wordt, moet bij maatregelen in het stroomgebied meer dan ooit zowel rekening worden gehouden met overstromingspreventie als ecologische verbetering!

De Rijnministers moeten zich veel meer dan tot dusver inzetten voor een versterking van de biologische land- en bosbouw en voor spons-steden en -gemeenten!

We roepen de landen en deelstaten ertoe op om meer personeel en geld beschikbaar te stellen, om een compensatiesysteem tussen beneden- en bovenstrooms gelegen gebieden in te voeren en om procedures duidelijk te versnellen, zodat noodzakelijke, waterstandverlagende maatregelen eindelijk binnen de gestelde termijnen kunnen worden uitgevoerd.

Bovendien is het onontbeerlijk dat er beter over risico's wordt gecommuniceerd - ook tussen boven- en benedenstroomse gebieden - en dat audit- en subsidieprocedures worden geüniformeerd om onze gezamenlijke doelen te bereiken in verband met de verbetering van de overstromingspreventie en bijgevolg de vermindering van de overstromingsrisico's.

Laagwater

Laagwater en droogte zijn de keerzijde van de medaille.

De ngo's juichen het ten zeerste toe dat de ICBR zich gaat bezighouden met het onderwerp laagwater. 2018 heeft het enorme schadepotentieel van laagwater duidelijk gemaakt. Niet alleen financiële schade, maar ook verstrekkende ecologische schade aan kleine rivieren, waterrijke gebieden, en uiteindelijk ook aan het landschap. Daarnaast werd de drinkwaterproductie geconfronteerd met een dubbel probleem: enerzijds de kleinere hoeveelheid water en anderzijds de hogere concentratie van schadelijke stoffen in de rivieren.

In het programma Rijn 2040 is tot dusver alleen als optie opgenomen dat er een managementplan wordt ontwikkeld. Ook al is het een novum: volgens ons is een gecoördineerd plan voor het stroomgebieddistrict Rijn absoluut noodzakelijk. De ICBR heeft in het verleden al meermaals bewezen dat ze een voortrekkersrol kan spelen.

Wat goed is tegen overstromingen, helpt ook tegen droogte: het overschot aan water moet worden vastgehouden in het stroomgebied om het grondwater en de afvoer te ondersteunen. Uiterwaarden, wetlands en moerassen verbeteren de waterhuishouding in het landschap. Wij vragen op de natuur gebaseerde oplossingen voor een veerkrachtig Rijngebied. Landschap en steden moeten als spons werken. De land- en bosbouw moeten zich aanpassen aan het veranderde afvoerregime, de gebruikers aan de hoofdstroom, inclusief de scheepvaart, moeten zich aanpassen aan de rivier en niet omgekeerd.